

Predmet C-383/19**Sažetak zahtjeva za prethodnu odluku sastavljen na temelju članka 98.
stavka 1. Poslovnika Suda****Datum podnošenja:**

15. svibnja 2019.

Sud koji je uputio zahtjev:

Sąd Rejonowy w Ostrowie Wielkopolskim (Poljska)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

12. veljače 2019.

Tužitelj:

Powiat Ostrowski

Tuženik:

Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny sa sjedištem u Varšavi

Predmet glavnog postupka

Stranke se u biti spore oko toga je li u razdoblju od 7. veljače 2018. do 22. travnja 2018. postojala obveza osiguranja vozila marke Renault Clio 1.5 DCI koje je, na temelju ranije sudske odluke, postalo vlasništvo tužitelja koji je jedinica lokalne samouprave, s obzirom na to da se vozilo u navedenom razdoblju nalazilo na nadziranom parkiralištu, da je bilo za otpad, da se nije moglo pokrenuti te da stoga nije moglo prouzročiti štetu u pogledu upotrebe tog vozila.

Predmet i pravna osnova prethodnog pitanja

Na temelju članka 267. UFEU-a, sud koji je uputio zahtjev u biti želi utvrditi nalaže li se člankom 3. Direktive 2009/103/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. rujna 2009. u odnosu na osiguranje od građanskopravne odgovornosti u pogledu upotrebe motornih vozila i izvršenje obveze osiguranja od takve odgovornosti (SL 2009., L 263, str. 11.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 6., svezak 7., str. 114., u daljnjem tekstu: Direktiva 2009/103) vlasniku vozila obveza ugovaranja osiguranja od građanskopravne odgovornosti u

pogledu upotrebe motornih vozila i u situaciji u kojoj to vozilo nije u voznom stanju, nalazi se na privatnom zemljištu koje je nadzirano parkiralište izvan javne ceste te je, prema odluci njegova vlasnika, namijenjeno za uništenje.

Prethodna pitanja

Treba li članak 3. [Direktive 2009/103] tumačiti na način da se obveza ugovaranja osiguranja od građanskopravne odgovornosti u pogledu upotrebe motornih vozila odnosi i na situacije u kojima je jedinica lokalne samouprave – okrug – na temelju sudske odluke postala vlasnik vozila koje nije u voznom stanju i nalazi se na privatnom zemljištu koje je nadzirano parkiralište izvan javne ceste te je, prema odluci njegova vlasnika, namijenjeno za uništenje?

Ili ga pak treba tumačiti na način da, ne dovodeći u pitanje odgovornost Fonda prema trećim žrtvama, jedinica lokalne samouprave kao vlasnik vozila u takvim okolnostima nije obvezna ugovoriti osiguranje?

Navedene odredbe prava Unije

Direktiva 2009/103/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. rujna 2009. u odnosu na osiguranje od građanskopravne odgovornosti u pogledu upotrebe motornih vozila i izvršenje obveze osiguranja od takve odgovornosti (SL 2009., L 263, str. 11.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 6., svezak 7., str. 114.) – članak 1. točka 1., članak 3., članak 5. stavci 1. i 2.

Navedene odredbe nacionalnog prava

1. Ustawa z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Zakon o obveznom osiguranju, Jamstvenom fondu za osiguranja i Poljskom uredu osiguravatelja rizika u automobilskom prometu od 22. svibnja 2003., Dz. U. iz 2018., poz. 473., u daljnjem tekstu: Zakon o obveznom osiguranju) – članak 2. stavak 1. točka 14.a, članak 10. stavak 2., članak 23. stavak 1., članak 27. stavak 6., članak 29. stavak 1., članak 28. stavci 2. i 3., članak 31. stavci 1., 3. i 4., članak 33., članak 34. stavci 1. i 2.

2. Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (Zakon o cestovnom prometu od 20. lipnja 1997., Dz. U. iz 2018., poz. 1990.) – članak 2. stavak 1., članak 130.a

Kratak prikaz činjeničnog stanja i postupka

Rješenjem od 16. siječnja 2018. Sąd Rejonowy w Ostrowie Wielkopolskim (Općinski sud u Ostrówu Wielkopolskom, Poljska) odredio je oduzimanje

osobnog automobila marke Renault Clio 1.5 DCI u korist jedinice lokalne samouprave, Powiata Ostrowskog (Ostrowski okrug, Poljska).

Navedena je odluka postala pravomoćna 7. veljače 2018.

Ostrowski okrug podnio je 6. veljače 2018. zahtjev za dostavu navedene odluke s potvrdom o pravomoćnosti i izdavanje potvrde o ovršnosti.

Predmetno je rješenje Ostrowskom okrugu dostavljeno 20. travnja 2018.

Gore navedeni automobil marke Renault bio je za otpad, zbog čega ga je njegov vlasnik namijenio za uništenje i odjavio.

U razdoblju od 1. siječnja 2018. do 22. travnja 2018. to vozilo nije bilo osigurano od građanskopravne odgovornosti u pogledu upotrebe motornih vozila.

Glavni argumenti stranaka glavnog postupka

Tužitelj, Ostrowski okrug, zahtijeva da se utvrdi da u razdoblju od 7. veljače 2018. do 22. travnja 2018. nije bio obavezan osigurati vozilo marke Renault Clio 1.5 DCI, čiji je vlasnik postao na temelju rješenja Sąda Rejonowog w Ostrowie Wielkopolskim (Općinski sud u Ostrówu Wielkopolskom) od 16. siječnja 2018. Pravomoćno rješenje s potvrdom o ovršnosti tužitelju je dostavljeno 20. travnja 2018., zbog čega je osiguranje tog vozila ugovorio od 23. travnja 2018. Tužitelj tvrdi da se vozilo u njegovu vlasništvu, u razdoblju u kojem ono nije bilo obuhvaćeno obveznim osiguranjem od građanskopravne odgovornosti, nalazilo na nadziranom parkiralištu, da je bilo namijenjeno za uništenje, da se nije se moglo pokrenuti te da stoga nije moglo prouzročiti štetu u pogledu upotrebe tog vozila. Slijedom toga, tužitelj smatra da je obveza osiguranja bespredmetna za navedeno vozilo.

Tuženik, Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny w Warszawie (Jamstveni fond za osiguranja u Varšavi), zahtijeva da se tužba odbije i da se tužitelju naloži snošenje troškova postupka. Tuženik tvrdi da tehničko stanje vozila nije relevantno za ispunjavanje obveze ugovaranja osiguranja od građanskopravne odgovornosti imateljâ motornih vozila.

Kratak prikaz obrazloženja zahtjeva za prethodnu odluku

- 1 U skladu s člankom 130.a stavkom 10. i sljedećim stavicima Zakona o cestovnom prometu od 20. lipnja 1997., predsjednik okruga sudu podnosi zahtjev za oduzimanje vozila u korist okruga. Taj zahtjev razmatra sud koji ocjenjuje jesu li ispunjeni svi uvjeti potrebni za donošenje odluke o oduzimanju, osobito to je li uklanjanje vozila bilo opravdano i jesu li uloženi potrebni naponi u potrazi za osobom koja je ovlaštena za njegovo preuzimanje, kao i to hoće li odluka o oduzimanju biti u skladu s načelima društvenog suživota.

- 2 Pri odlučivanju o oduzimanju stvari (vozila), sud meritorno ispituje gore navedene aspekte predmeta i donosi konstitutivnu odluku. Stoga, u trenutku nastanka pravomoćnosti sudske odluke okrug postaje vlasnik vozila i predsjednik okruga obavezan je izvršiti tu odluku, a njezino se izvršenje odvija na način i u skladu s pravilima utvrđenima Ustawom z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Zakon o ovršnom postupku u upravnim stvarima od 17. lipnja 1966.) uzimajući u obzir odredbe Zakona o cestovnom prometu.
- 3 Do donošenja odluke o oduzimanju vozila, kao i nakon tog razdoblja, vozilo se nalazi na nadziranom parkiralištu.
- 4 Za izvršenje odluke o oduzimanju vozila, sudu je potrebno podnijeti zahtjev za dostavu odluke s potvrdom o pravomoćnosti te platiti pristojbu u iznosu od 6,00 poljskih zlota (članak 77. stavak 1. točka 2. Ustave z 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Zakon o sudskim troškovima u građanskim predmetima od 28. srpnja 2005.), Dz. U. iz 2018., poz. 300.), čime se produljuje postupak i izvršenje odluke od strane predsjednika okruga.
- 5 Vozila za koje je donesena odluka o oduzimanju s tehničkog aspekta procjenjuje stručnjak za automobile koji vrlo često utvrđuje da je automobil za otpad i da predstavlja otpadni metal.
- 6 Vozilo koje se smatra neprikladnim za upotrebu prosljeđuje se u okviru primopredajnog protokola stanici za rastavljanje u svrhu uništenja, a ta stanica izdaje potvrdu o rastavljanju vozila. Ta je potvrda temelj za objavu vozila.
- 7 U ovom predmetu, osobni automobil marke Renault Clio 1.5 DCI obuhvaćen pravomoćnom odlukom Sāda Rejonowog w Ostrowie Wielkopolskim (Općinski sud u Ostrówu Wielkopolskom) od 16. siječnja 2018., postao je vlasništvo okruga (jedinice lokalne samouprave), bio je za otpad, nije bio prikladan za upotrebu i nije prometovao; cijelo se vrijeme nalazio na nadziranom parkiralištu.
- 8 Dvojbe suda koji je uputio zahtjev odnose se na mogućnost izuzeća od obveze ugovaranja osiguranja od građanskopravne odgovornosti u pogledu upotrebe motornih vozila u situaciji u kojoj je jedinica lokalne samouprave (okrug) postala vlasnik parkiranog vozila (na temelju pravomoćne sudske odluke), pri čemu to vozilo nije u voznom stanju, nalazi se na privatnom zemljištu koje je nadzirano parkiralište izvan javne ceste te je, prema odluci njegova vlasnika, namijenjeno za uništenje.
- 9 Sud je u svojoj presudi od 15. studenoga 2018. (C- 648/17, ECLI:EU:C:2018:917) utvrdio da pojam „upotreba vozila” nije ograničen samo na situacije iz cestovnog prometa, to jest na upotrebu na javnom putu, nego se odnosi i na svaku upotrebu vozila koja je u skladu s njegovom uobičajenom funkcijom, pri čemu je istaknuo da je pojmom „upotreba vozila” obuhvaćena svaka upotreba vozila koja je u skladu s njegovom uobičajenom funkcijom, to jest funkcijom prijevoznog sredstva. Međutim, Sud je u presudi od 28. studenoga 2017. (C-514/16,

EU:C:2017:908) utvrdio da je tim pojmom obuhvaćena svaka upotreba vozila kao prijevoznog sredstva.

- 10 U svojoj najnovijoj presudi od 4. rujna 2018. (C-80/17, ECLI:EU:C:2018:661), Sud je potvrdio prethodno navedeno tumačenje pojma „upotreba vozila”, ali je istaknuo da vozilo koje je registrirano i stoga nije službeno uklonjeno iz prometa te koje je u voznom stanju odgovara pojmu „vozila” u smislu članka 1. Direktive.
- 11 Međutim, u ovom je predmetu riječ o drukčijem pitanju, odnosno o obvezi da jedinica lokalne samouprave (okrug) ugovori osiguranje od građanskopravne odgovornosti za štetu nastalu u pogledu upotrebe motornih vozila u situaciji u kojoj to vozilo nije u voznom stanju. Stoga je riječ drukčijem činjeničnom stanju od onoga na kojem se temelji presuda u predmetu C-80/17.
- 12 Naime, okrug je postao vlasnik vozila na temelju sudske odluke, a u trenutku stjecanja prava vlasništva nad tim vozilom ono nije bilo osigurano od građanskopravne odgovornosti imateljâ motornih vozila, nalazilo se na nadziranom parkiralištu, bilo je tehnički neispravno, zbog čega se njime nije moglo upravljati, te je, prema volji njegova vlasnika, bilo proslijeđeno na uništenje koje je *de facto* i izvršeno.
- 13 U pogledu stajališta Suda u predmetu C-80/17, sud koji je uputio zahtjev dvoji je li sposobnost vozila za vožnju i upotrebu tog vozila kao prijevoznog sredstva nužan element pojma „vozilo” u smislu članka 1. Direktive, ili pak nemogućnost upotrebe vozila kao prijevoznog sredstva, zbog činjenice da je za otpad i da je namijenjeno za uništenje, tom vozilu oduzima svojstva „vozila” te stoga ne stvara obvezu ugovaranja osiguranja od građanskopravne odgovornosti za štetu nastalu u pogledu upotrebe motornih vozila (članak 3. Direktive). Osim toga, važno je da već u trenutku nastupanja pravomoćnosti odluke, odnosno u trenutku stjecanja vlasništva nad predmetnim vozilom, automobil ne može ispunjavati svoju funkciju prijevoznog sredstva te ne prometuje i neće prometovati jer je namijenjen za uništenje s obzirom na njegovo tehničko stanje definirano kao otpad.
- 14 Odgovor na postavljeno pitanje osobito je važan jer se člankom 23. stavkom 1. Zakona o obveznom osiguranju svakom imatelju motornog vozila nalaže obveza ugovaranja osiguranja od građanskopravne odgovornosti za štetu nastalu u pogledu upotrebe njegova vozila, bez obzira na to je li vozilo u voznom stanju i je li namijenjeno za uništenje zbog tehničkog stanja koje onemogućava da ga se upotrebljava kao prijevozno sredstvo. Slična je situacija i u slučaju prelaska ili prijenosa prava vlasništva nad registriranim motornim vozilom čiji imatelj, unatoč svojoj obvezi, nije ugovorio osiguranje od građanskopravne odgovornosti imateljâ motornih vozila. Imatelj na kojeg je prešlo ili je preneseno pravo vlasništva obavezan je i u tom slučaju ugovoriti osiguranje od građanskopravne odgovornosti imateljâ motornih vozila, bez obzira na to je li vozilo prikladno za upotrebu kao prijevozno sredstvo i unatoč volji vlasnika koji je to vozilo namijenio za uništenje (članak 31. stavak 3. Zakona o obveznom osiguranju).

- 15 S obzirom na presudu Suda u predmetu C-80/17, čini se da u tim okolnostima ne postoji obveza ugovaranja osiguranja od građanskopravne odgovornosti za štetu nastalu u pogledu upotrebe predmetnog vozila.
- 16 Ta obveza postoji kada vlasnik upotrebljava dotično vozilo ili ga dovede u stanje koje predstavlja rizik koji proizlazi iz upotrebe vozila te kada je vozilo u voznom stanju i može ispunjavati funkciju prijevoznog sredstva. Međutim, u ovom predmetu, jedinica lokalne samouprave nije namjeravala upotrebljavati vozilo od trenutka stjecanja prava vlasništva nad vozilom. Od trenutka kada je namijenjeno za uništenje do njegova uništenja, to se vozilo nalazilo na nadziranom parkiralištu, te već u trenutku stjecanja prava vlasništva nije bilo u voznom stanju, a to se stanje nije promijenilo do trenutka njegova uništenja.
- 17 Prethodno istaknute dvojbe u pogledu tumačenja gore navedenih odredbi prava Unije i obvezujućih nacionalnih praksi njihove primjene na temelju tih odredbi opravdavaju to da se Sudu Europske unije uputi prethodno pitanje navedeno na početku zahtjeva za prethodnu odluku.
- 18 Stoga je sud koji je uputio zahtjev, na temelju članka 267. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, odlučio uputiti Sudu Europske unije zahtjev za prethodnu odluku te je na temelju članka 177. stavka 1. točke 31. Kodeksa postępowania cywilnego (Zakonik o građanskom postupku) prekinuo postupak.